

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Forgalmi lámpa

Tavaly ilyenkor beállított hozzá-
m odahaza Törpeháza egy
kistörpe, a kilencéves Bodorka,
és így szólt: „Én még sosem lát-
tam elefántot. Hadd menjek el
egyszer én is Moha bácsival
Budapestre, és tessék szíves
lenni kivinni az Állatkertbe!” Ezt
válaszoltam: „Gyere ide holnap
reggel háromnegyed hatra. A
fél hetes vonattal indulunk Ma-
gyarkútról, nyolcra Pesten le-
szünk, délig nézegethetjük az
állatokat, akkor megebédelünk,
és megyünk a Rádióba. Utána
még arra is marad időnk, hogy
végigsétáljunk a Duna-parton.
Ötkor ülünk ismét vonatra, és
fél hétre már idehaza is le-
szünk. Mondd meg a szüleid-
nek!” Bodorka megköszönte,
már szaladt is ki a kertemből, és
diadallal kiáltotta odakinn a paj-
tásainak: „Hurrá! Moha bácsi
holnap bevisz Budapestre! El-
visz az Állatkertbe, a Rádióba,
a Duna-partra!” Egyik pajtása, a
kis Mócika irigykedve kérdezte:
„Elvisz a Vidám Parkba is? A
hullámvasútra?” Bodorka hall-
gatott egy pillanatig, aztán csú-
fondósan elnevette magát:
„Milyen butákat tudsz kérdezni!
Budapestben vagyunk, és éppen
a Vidám Parkba ne vinne el?”

Másnap reggel a vonaton így
szóltam hozzá: „Azt kellett vol-
na felelned Mócikának: A Vi-
dám Parkba nem megyünk,
nem is tervezzük.” Bodorka el-
vörösödött: „Nem mondtam,
hogy megyünk. Csak azt
mondtam: Miért ne mennénk?
Ez nem hazugság.” Rácsodál-
koztam: „Hát mi a szösz? Ta-
lán bizony igaz felelet?” Még
hebegett, de igyekezett leküz-
deni zavarát: „Sem ez, sem az.
Se nem igaz felelet, se nem
hazugság. Ez a kettő között
van. Ez nem rosszaság. Ez
semmi.” Most már aggódni
kezdtém érte: „Jaj, Bodorka

barátom, dobd ki ezt a felfogást
az agyadból, de tüstént! Olyan
ez ott, mint holmi piszok vagy
kavicsdarab valami finom gé-
pezetben. Eltörhet egy fogas-
kereket, megronthatja az egész
gépezet működését. Az a vá-
lasz bizony nem volt 'sem ez,
sem az', hanem hazugság.”
Most már hallgatott, de láttam
rajta, nagyon szeretne ellent-
mondani, bebizonyítani, hogy
nincs igazam.

Budapestben, amikor a Rudas
László utca sarkán a „szabad”
jelzésre várakoztunk, rá is mu-
tatott hirtelen a forgalmi lámpá-
ra, és diadalmasan kiáltotta:
„Tetszik látni? Itt is van 'sem
ez, sem az'! A sárga szín! Az
se nem piros, se nem zöld,
nem is tilos, nem is szabad –
semmi.” Nevettem a hasonla-
tán: „Dehogyan semmi! A sárga
éppen olyan tilos, mint a piros!
Nem ismered a versikét? Piros
tilos, sárga zárva.” Eközben át-
értünk a trolibusz megállójá-
hoz, jött is éppen egy ligeti ko-
csi. Csak ennyit mondtam hát
felszállás közben: „Mindjárt
megmagyarázom, mire való a
sárga szín.” A kocsiban azon-
ban sok iskolás gyerek, egy
egész osztály utazott. Szintén

az állatkertbe mentek. Körül-
fogtak minket, beszélgettünk,
és megfeledkeztem a magya-
rázatról.

Éppen dél lett, mire bejártuk
az Állatkertet. Az ottani ven-
dégelőben megebédeltünk, s
minthogy volt még időnk, gya-
log mentünk a Városligeten át
az ötös autóbusz végállomása
felé. Bodorka egyszerre csak
felkiáltott: „Ninini!” Odaszaladt
egy padhoz, és egy bőrtáská-
val tért vissza. A táskában igen
értékes fényképezőgép volt.
Nézegette a gépet, én meg kí-
váncsian vártam, mit mond.
Mondja-e, hogy ülünk le a pad-
ra, várjunk, hátha mindjárt
visszajön nagy ijedten, aki ott
felejtette. De ezt mondta: „Ép-
pen ilyen gépre fáj a fogam!”
No, akár fáj, akár nem, felül-
tem a padra (mert mi, törpék
nem le, hanem felülünk), és így
szóltam: „Budapestben könnyű
dolga van annak, aki talál vala-
mit. Nem kell töprengenie rajta,
miként juttathatja vissza a gaz-
dájához. Csak beviszi a főkapi-
tányságra, a talált tárgyak osztá-
lyára. Ott elismervényt adnak
neki róla, s ha bizonyos időn
belül nem jelentkezik a tulajdo-
nos, a holmi a megtalálósé
lesz.” Bodorka hosszasan hall-
gatott, aztán kijelentette: „De
az sem lopás, ha mindjárt meg
is tartja a megtalálósé.” Ismét rá-
csodálkoztam, mint reggel a
vonaton: „Hát mi a szösz? Ta-
lán bizony becsületes vissza-
adás?” Most már nem is jött za-
varba, nem hebegett: „Sem ez,
sem az. Nem visszaadás, de
nem is lopás. A megtartás a
kettő között van. Nem jött, de
nem is rosszaság. Semmi.”
Most már szomorúan elmoso-
lyodtam: „Úgy látom, mégsem
törődöl a gondolkodásmódod
épségével. Pedig az ilyen felfo-
gás, mint mondtam, elre-

pesztheti az agyad gépezetében talán éppen a legfontosabb rugócskát, megnyomoríthatja az egész gépezetet.”

Próbálkoztam még egyszer az autóbuszban is. „Ezzel a busszal most rögtön el is mehetnénk a Deák térig, ott a főkapitányság. Van még időnk a Rádióba menni.” De Bodorka most már majdnem nevetett is rajtam: „De tessék elhinni, hogy nem hiba megtartani a fényképezőgépet! Hiszen mutattam reggel a forgalmi lámpát! A megtartás a sárga szín! Nem zöld ugyan, de nem is piros!” Eszembe jutott erről, hogy még nem magyaráztam meg neki a sárga szín szerepét, s minthogy úgysem akart a főkapitányságra menni, leugrottam az ülésről, és már a Körútnál leszálltunk.

Lépegettünk a Rákóczi út felé, én meg magyarázgattam: „Látni fogod most Budapest legforgalmasabb útkeresztezését. Itt láttam én kisfiú koromban leelőször forgalmi lámpát. Akkor még a keresztezés közepén függött, reggel kapcsoló rudat akasztottak bele, és azzal váltogatta a rendőr bácsi a zöld meg a piros fényt. Sárga még nem volt. Mondtam is tüstént Gyopár bátyámnak, hogy ez így nem jó. Sok gyalogost a kocsúton ér a színváltás, a járművek már indulnak, nekik meg ugrálniuk kell előlük. Kéne tehát egy harmadik szín is a kettő közé. Amikor az gyuladna ki, nem mehetne be a keresztezésbe sem újabb gyalogos, sem újabb jármű, ez a szín csak arra való lenne, hogy akik még zöldben elindultak, elhagyhassák a keresztezést. Gyopár nevetett rajtam, a rendőrség viszont ugyanúgy rájött erre, mint én. És néhány hónap múlva már be is iktatták a zöld meg a piros közé a sárgát. Ekkor azonban igen nagy meglepetés ért engem. Ámulva láttam, hogy a járókelők többsége ugyanúgy viselkedik, mintha nem tudná, mire való a sárga jelzés, mintha nem tudná, hogy sárga jelzésben

ugyanúgy nem szabad elindulni, mint pirosban.”

Mialatt mindezt elmondtam Bodorkának, a keresztezéshez értünk, a Csemege Áruház elé. A gyógyszerertárhoz akartunk átmenni, de éppen piros volt a lámpa, vártunk tehát. Ekkor hibát követtem el. Nem fogtam a kezét. De nem tételeztem fel róla, hogy közvetlenül a magyarázatom után átszalad a sárga jelzésben. Pedig ez történt. Kigyulladt a lámpa, Bodorka meg nekiiramodott a kocsútnak. A következő pillanatban a földön feküdt. Egy autó ugyanis, amely még zöld jelzésben gördült be a keresztezésbe a Nemzeti Színház felől, ekkor ért a gyógyszerertárhoz. Nem lökte el, elugrott Bodorka, de megbotlott, attól esett el. Mire odafutottam, már talpon is állt, de sírt az ijedségtől. Azt hitte, fektében átmegy rajta az autó. A bal kezének kisujja viszont fájt, s egy járókelő úgy látta, ráment a kerék.

Siettem hát vele a közeli Rókus Kórházba, és nemsokára már nézegettük is egy öreg doktor bácsival a röntgenfelvételt, nem tört-e el az ujjcsontja. Kiderült, hogy meg sem repedt, csak a húst szorította az aszfalthoz a kerék széle. A doktor bácsi megmondta, mivel s hogyan borogassa, és csodálkozva faggatta: „Hogyan lehetséges az, te Bodorka, hogy ilyen okosnak látszó kistörpe sárga jelzésben lelép

a járdáról?” Bodorka zavartan motyogta: „Azt hittem, hogy az nem számít, hogy az csak olyan... tilos is, nem is.” A doktor bácsi hozzám fordult: „Látja, Moha bácsi, erről is beszélhetne egyszer a gyerekeknek. Az én unokám, ha egyesre felel, nem azt mondja: Nem tudtam egy szót sem, egyest kaptam, hanem ezt: Feleltem már jobban is. Azzal áltatja magát, hogy nem hazudott. Meg kéne magyaráznia neki, hogy nem létezik 'hazugság is, nem is', 'lopás is, nem is', és így tovább, miként a sárga jelzés is ugyanolyan tilos, mint a piros.”

A fényképezőgépet – miután voltunk a Rádióban – a Dunapartra menet beadta Bodorka a főkapitányságra. Kelletlenül, rosszkedvűen vitte be, de mire kijöttünk, már így tréfálkozhatam vele: „Hiszen csak a gépről kaptál elismervényt, miért hagytad ott a rosszkedvedet is?” Ekkor nagyot bámult, és nevetett: „Az ám, Moha bácsi! Milyen jókedvű lettem!” A jókedv szép virágának tövében azonban holmi giz-gaz is növekedni kezdett, és amikor este hazaértünk Törpeháza, és Mócika a Vidám Park felől kérdezősködött, Bodorka már büszkén vágta oda a választ: „Nem voltunk a Vidám Parkban, nem is akartunk menni, csak járt a szám tegnap.” És diadalmasan, szinte gőgösen tekintett rám. Íme, milyen nagy-szerű fickó ő, milyen hősiesen bevallja a hibáját. Megkértem hát, hogy kíséren be a kertembe, és ott négy szemközt ezt kérdeztem tőle: „Elhiszed-e, hogy vannak olyan budapesti gyerekek, akik odamennek a rendőr bácsihoz, és így szólnak: Nem indultam el a sárga jelzésben, kérek érte jutalmat meg ünneplést. Díszlakomát, kivilágítást, fáklyásmenetet.” Bodorka nevetett: „Nem hiszem el! Hiszen az nem érdem, hanem kötelesség!” Nevettem én is, és folytattam: „Ugyanolyan kötelesség, mint...” Ekkor elhallgattam, mert láttam az arccskáján, hogy már érti is, mire figyelmeztettem.